شىن پەيىلمەن كومەكتەسپ ـ سۈيەمەلدەدى، تۈىسىنىڭ تۈرمىسى ونان ارى شالقىدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

اينىساحاننىڭ جۇبايى ەرتە قايتىس بولعان، قىزى اۋداندا جۇمىس ىستەيدى، ۇيىندە كوبىندە باستاۋىش مەكتەپتە وقيتىن جيەنى ەكەۋى عانا قالاتىن. كوكتەم ـ جاز مەزگىلدەرىندە كورشىسىنىڭ اۋلاسىندا كوكونىس سامىسپ تۇراتىنىن كورگەن ول اۋلاسىنا كوكونىس ەگۋدى ويلاستىرادى. الايدا، ەگبەككۇش جەتىسپەيتىندىكتەن ارمانىنا دارمەنى جەتپەيتىن ەدى. سۇن تۇڭجيا ءار جولى ۇرىمجىدەن وعان امانداسا بارعانىندا، ونىڭ اۋلاسىن قالاي وزگەرتپ، اۋلاسىنا كوكونىس جىلجايىن سالىپ بەرۋگە بولاتىندىعىن ويلايدى.

"ۇعىسۋ، تيمىدىلىك جاساۋ، توعىستىرۋ" بوينشا قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اتەرتىنىڭ كۇش سالا كومەكتەسپ، تۇىستاسقان كادردىڭ تىكەلەي كىرىسە ىستەۋىمەن اينىساحاننىڭ وتباسىندا وزگەرىس تۇىلدى. قاڭپاسى، داۋالى كورشىسىنكىندەي رەتتى، ادەمى بولدى، اۋلاسىنا دا كوكونىس جىلىجايى سالىندى. وسى رەت اينىساحانعا امانداسا بارعانىندا، قىزمەت اتەرتى ونىڭ وتباسىنا كومەكتەسپە پاميدور جانە بۇرىش مايىساسىن ساتىپ اكەلىپ بەرگەن ەكەن، سۇن تۇڭجيا بالاعى مەن جەڭىن تۇرە سالىپ جىلجايعا كىرىپ قاربالاستاپ كەتتى.

كۇمبەزشە جىلجايدىڭ اۋا تەمپەراتۇراسى جوعارى ەدى، سۇن تۇڭجيا مۇقياتتىلىقپەن شۇڭقىر قازىپ، مايسانى سالىپ، تامىرىن توپىراقپەن كومىپ، سۋاردى، نازىك كوكونىس مايىساسىن سىندىرىپ الامىن با دەگەن ول ايرىقشا ابايلاي ىستەپ، ماڭدايىنان سورعالاعان تەردى سۇرتۋگە دە مۇرساسى تيمەدى. جارتى كۇڭگى قاربالاستىقتان كەيىن كۇمبەزشە جىلجايدا كوكونىس مايسالارى قاز ـ قاتار ەگىلدى، سۇن تۇڭجيا تەرىن سۇرتە ءجۇرىپ اينىساحانعا بىلاي دەدى: "اپاي، مايسانىڭ وسۋىنەن الاڭداماڭىز، كەلەر جولى كەلگەنىمدە پاميدور مەن بۇرىش ءوسىپ تۇراتىن بولادى".

"ىنىشەك، بۇل جەردە سەنىڭ توككەن تەرىڭ بار، بيىل، ءسوز جوق، جاقسى ءونىم الامىز. سول كەزدە ءوزىمىز ەككەن كوكونىسپەن ساعان لاڭمان جاسايمىن بەرەمىن"، ـ دەدى اينىساحان كۇلە.

شارۋاشىلىق قۇرۋ جولىنا تۇسى سەرىك بولدى

3 ـ ايدىڭ 27 ـ كۇنى، نيە اۋدانى ءاندىر اۋىلى فانرۇڭ قىستاعىنىڭ تۇرعىنى سايدىنيسا سىدىق تاڭەرتەڭ ەرتە ءوزىنىڭ كيىم ـ كەشەك دۇكەننە باردى، بۇل كۇنى شاعىن دۇكەنى قايتادان اشىلعانىمەن، ونىڭ كوڭىلىندە ۇايىم بار ەدى.

" ەگەر تاعى دا وتكەندەگىدەي بولسا قايتەمىن"، ـ دەدى سايدىنيسا جانىنداعى حۋاڭ يۋەگە.

"الاڭسىز بولىڭىز، الدىڭعى مەرزىمدە بازارعا تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزگەنبىز، وسى جولى كيىم ـ كەشەك تۇگەلدەي قىستاق تۇرعىندارىنىڭ تالعامىنا قاراي ەڭگىزىلدى، ماسەلە جوق"، ـ دەدى حۋاڭ يۋە ونى جۇباتىپ.

حۋاڭ يۋە اۋتونومىالى رايوندىق عىلىم ـ تەحنيكا قوعامىنىڭ كادرى، 3 جىلدىڭ الدىندا سايدىنيسا وتباسىمەن تۇىستاسقان. سول كەزدەن باستاپ، حۋاڭ يۋە سايدىنيسا وتباسىنىڭ شارۋاسىن ءوز شارۋاسىنداي كورىپ كەلەدى.

ەرتەرەكتە سايدىنيسا بالاباقشادا جۇمىس ىستەگەن، جۇبايى جالدانبا جۇمىس ىستەيتىن، وتباسىنداعى 15 مۇ شىلان باعىن كوتەرمەگە بەرگەن، ءبىراز اقشا جيناسادا، قىستاقتاعى باسىم كوپ ساندى ادامدارمەن سالىستىرعاندا ءالى دە پارىق بار ەدى. 2018 ـ جىلدىڭ سوڭىندا ول شارۋاشىلىق قۇرۋ ويىنا كەلەدى.

"قازىر قىستاق تۇرعىندارىنىڭ تۇرمىسى بارعان سايىن جاقسارۋدا ءارى بارعان سايىن جاڭا موداعا تالپىناتىن بولدى. الايدا، فانرۇڭ قىستاعى اۋدان قالاشعىنان ءبىراز شالعايدا بولعاندىقتان، كيىم ـ كەشەك ساتىپ الۋ قولايسىز ەدى، ەگەر قىستاقتان ءبىر كيىم ـ كەشەك دۇكەننەن اشسام ساۋدام جامان بولا قويماس"، ـ دەيدى سايدىنيسا، حۋاڭ يۋە ونىڭ ويىن بارىنشا قۇپتادى.

تەز ارادا، سايدىنيسا قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ ماڭىنان ءبىر ەسىك دۇكەندى جالعا الىپ، كيىم ـ كەشەك جانە ساندىق بۇيىمدار ساۋداسىن باستايدى. باستابىندا ساۋداسى ايتارلىقتاي بولىپ، شاعىن دۇكەن جاستاردىڭ قارسى الۋىنا بولەنەدى. الايدا، بىرنەشە ايدان كەيىن قىستاقتا تاعى 2 كيىم ـ كەشەك دۇكەننىڭ اشىلۋىمەن، ونىڭ ساۋداسى بىرتىندەپ سايابىرلاي باستايدى.

ءساتسىز بولۋداعى سەبەپتى تابۋ ءۇشىن حۋاڭ يۋە سايدىنيسانىڭ كيىم ـ كەشەك دۇكەننىڭ ءاربىر ماۋسىمداعى ساۋدا ەينالىم مولشەرى مەن ساتىلعان بۇيىمداردىڭ سانىن مۇقيات ەسەپتەۋگە كومەكتەسەدى، سونداي ـ اق قىستاق تۇرعىندارىنىڭ كيىم ـ كەشەك جانە ساندىق بۇيىمدارىعا بولعان سۇرانىسىن ۇعىسادى. قۇنتتى حۋاڭ يۋە سايدىنيسانىڭ كيىم ـ كەشەكتى جانە ساندىق بۇيىمداردى كوزسىزدىكپەن كىرگىزە بەرگەندىگى ساۋدا ەينالىم سوماسىنىڭ ازايۋىن كەلتىرىپ شعارعان باستى سەبەپ ەكەندىگىن بايقايدى. سوڭىنان، حۋاڭ يۋە وعان كومەكتەسپ ۇرىمجىدەگى تولايىم ساتۋ ساۋداگەرلەرىمەن بايلانىس جاساپ، ونىڭ قىستاق تۇرعندارىنىڭ قاجەتىنە قاراي تاۋار كىرگىزۋىنە ءجون كورسەتەدى.

شاعىن دۇكەن قايتا اشىلعان سول كۇنى تەك كيىم ـ كەشەك ساتۋدىڭ وزىنەن 2000 يۋان كىرىس كەرەدى. تەك بۇل عانا ەمەس، حۋاڭ يۋەنىڭ ءجون كورسەتۋىنده، سايدىنيسا جەلدە ساتۋ ۇلگىسىن دە سىكە قوسىپ، جاڭا ۇلگىدەگى كيىم ـ كەشەكتەر كەلسە بولدى دەرەۋ سۇرەتكە ءتۇسىرىپ، دوستار شەڭبەرىنە جاريالايتىن بولدى.

قازىر سايدىنيسانىڭ شاعىن دۇكەننىڭ ساۋداسى كۇننەن ـ كۇنگە جاقسارىپ كەلەدى. بيىل حۋاڭ يۋە ونىڭ ۇرىمجىگە بارىپ اجارلاندىرۋ، شاش جاساۋ تەحنيكاسىن ۇيرەنۋىنە، اۋىل ـ قىستاق بازارىنىڭ كومەكسىز قۇاتىن تابۋىنا جانە اشۋىنا كومەكتەسپ، تۇىستىڭ وتباسىنىڭ تۇرمىسىن ونان ارى جاقسارتا ءتۇسۋدى ويىنا ءتۇيدى.

كۇمجىل ـــ مەنىڭ تۇعان ءىنىم

3 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنى تۇستە، يەڭەسار اۋدانى لوپيا اۋىلى توقاي قىستاعىنىڭ كىرە بەرىسىندە، كەتكەلى جاتقان كۇمجىلدى كورگەن ابىليكىم مۇسا ۇستەل ۇستىندەگى 2 تال مانى جالماجان ونىڭ سومكەسىنە سۇڭگىتىپ جىبەردى. كۇمجىل مانى قولىنا الىپ كۇلە ءتىل قاتىپ: "اۋىر جۇمىستى ۇلىڭ قايتىپ كەلگەندە ىستەسىن، قاندايى قينىشىلعىڭ بولسا ماعان ايت..." دەپ تاپسىردى. ابىليكىم باسىن يزەپ، قول بۇلعاپ، اۋتومۇبيل ۇزاپ كەتكەنشە قاراپ تۇردى.

كۇمجىل اۋتونومىالى رايوندىق وقۋ ـ اعارتۋ مەڭگەرمەسى «ءتىل جانە اۋدارما» جۇرنالى رەداكسيالىعىنىڭ تەتە اعا رەداكتورى. بىرنەشە جىلدىڭ الدىندا توقاي قىستاعىندا "ۇعىسۋ، تيمىدىلىك جاساۋ، توعىستىرۋ" بويىنشا قىستاقتا تۇرۋ قىزمەتىنە قاتىناسقاندا، قىستاق تۇرعىنى ابىليكىمنىڭ ءۇيى ەڭ تومەنگى تۇرمىسى قامتاماسىز ەتىلەتىن وتباسى بولاتىن.

ابىليكىم وتباسىنىڭ جاعدايىمەن تانىسقان سوڭ، كۇمجىل ءار جولى ابىليكىمگە امانداسا بارعان سايىن ونى ەرتىپ قوي قورانى رەتتەپ، ءۇي توبەسىن جوندەپ، اۋلانى تازالاپ، بىرگە قوي جايىپ، اتىزدا قاتار ەڭبەك ىستەدى. "كۇن ىستىق، قويدىڭ ءجۇنى قالىڭداپ كەتپەيتى، اراسىنا كوپتەگەن پارازيت قۇرتتار جىلىپ قالادى، قويدىڭ ءجۇنىن ۇاقتىلى قىرقىپ تۇرسا دەنساۋلىعىنا پايدالى". كۇمجىل ابىليكىمدى ەرتىپ بىرگە قوي قىرقتى، سونداي ـ اق ونى قىستاقتاعى باعىمشىلىق كۇرسىنا كوبىرەك قاتىسۋعا ىنتالاندىردى. ءبىراز ۇاقىتتان كەيىن، ابىليكىمنىڭ باعىمشىلىق ونەرى بارعان سايىن جاقسارىپ، ۇيىندەگى 20 قويى سەمىرىپ شعا كەلدى.

كۇمجىلدىڭ ىنتالاندىرۋىندا، ابىليكىم جىلجايعا سناق رەتىندە بۇرىش ەگىپ، جىلىنا 4000 يۋاننان استام كىرىس كىرگىزىپ،ءار جىلى قوي ساتۋدان 20 مىڭ يۋاننان استام تابىس تاپتى، ءسويتىپ بۇرىن ەڭ تومەنگى تۇرمىسى قامتاماسىز ەتىلەتىن وتباسى كەدەيلىكتەن ارىلىپ، ابىليكىم قۇانىشقا شومدى.

2017 ـ جىلى جۇبايى دەنساۋلىعى جايسىزدانىپ، ەمدەتۋ كەرەك بولاندا، كۇمجىلدىڭ شيپاحانامەن بايلانىس جاساپ، ولاردى ۇرىمجىگە الىپ كەلىپ، ايەلى شيپاحانادان شىققانشا ەرتەلى ـ كەش قاستارىندا بولعانىن ابىليكىم ەشقاشان دا ۇمىتپاق ەمەس. "ول اقشا شىعارىپ، كۇش سالا بىزگە كومەكتەستى، شيپاحانادان شىققان سوڭ، ءبىزدى ءوز ۇيىنە جاتقىزدى، كۇمجىل ـــ مەنىڭ تۇعان ءىنىم"، ـ دەيدى ابىليكىم اسەرلەنە، ـ "ءىنىم ءبىزدىڭ ءۇيدى اناعۇرلىم باقىتقا كەنەلتەم دەپ جاتقاندا، مەنىڭ كەرى تارتۋىما بولمايدى ءوي. مەن تۇرمىسىمدى ونان ارى جاقسارتۋدان سىرت، اۋىلداستارىمدى دا بىرگە بايۋعا باستايمىن".

(ءتىلشى **جاڭ يانفاڭ**، جازۋعا قاتىناسقان تىلشىلەر **جاڭ جىلي، شيە حۇيبيان، ميەرگۇل عوپۇر، سۇن فاڭتيڭ**)

(باسى 1 ـ بەتتە)

اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن ءوندىرۋ ـ ساتۋدى ۇشتاستىرۋدى كۇشەيتۋ، ىندەتكە توتەپ بەرۋدەگى ءتۇرلى سۇيەمەلدەۋ ساياساتتارىن تيانشانداعى مەتتى يگەرۋ سياقتى جاقتاردى توڭىرەكتەي وتىرىپ، بۇكىل رايونمىزدىڭ اۋىل شارۋاشىلىعىنان جالپى بەتتىك مول ءونىم الۋدى ىلگەرىلەتەدى ەكەن.

كوكتەمگى اۋىل شارۋاشىلىعى ءوندىرىسىن جالپى بەتتىك مەتتى يگەرۋدى توڭىرەكتەي وتىرىپ مىنالاردى ورتاعا قويدى: استقتان مول ءونىم الۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، ەگىس اتىزىنىڭ قۇنارلىلىعىن قورعاۋعا بەرىلەتىن قوسىمشا قاراجات ساياساتىن جاقسارتىپ، دۇمبە ءبيداي ەكىڭ ءبىر مۇ جەرىنە بەرىلەتىن قوسىمشا قاراجاتتى 180 يۋاننان 220 يۋانعا دەيىن جوعارىلاتۋ، سۇرلەم جۇگەرىنىڭ ءبىر مۇ جەردىنە بەرىلەتىن قوسىمشا قاراجاتتى 100 يۋاننان 120 يۋانعا دەيىن جوعارىلاتۋ. "ساپالى ماقتا" الۋدىڭ ءتۇرلى شارالارىن تيانشانداندىرىپ، وڭتۇستىك شينجياڭداعى ماشينامەن تەرىلەتىن ماقتانىڭ ەگۋ كولەمىن كەڭەيتىپ، بيىل ماشينامەن تەرىلەتىن ماقتانىڭ كولەمىن جاڭادان ءبىر ميللىيون مۇ ارتتىرۋ. جەمىس ورمانىنىڭ ساپاسى مەن ونىمدىلگىن جوعارىلاتۋدى جەبەپ، جەمىس ورمانىنىڭ ساپاسى مەن ونىمدىلگىن جوعارلاتۋدان ۇلگى كورسەتۋ باقشا قۇرىلىسىن ءۇرتىس مەتتى ۇستاپ، جاڭادان 110 مىڭ مۇ ەرەكشە جەمىس ورمانىن اشۋ. مال ـ قۇس باعمىشىلىعى كولەمىن امالدىڭ بارىنشا كەڭەيتىپ، ەگىنشىلىك رايوندارىنداعى مال شارۋاشىلىعى ءوندىرىسىن گۇلدەندىرۋ قيمىلىن اتقارۋدى باستاپ، بيىل جاڭادان ءبىر ميللىيون سويىس قوي، 50 مىڭ سويىس سىىر، 20 مىڭ ساۋىن سىىر كوبەيتۋ. ەرەكشە اۋىل شارۋاشىلىعىن دامىتۋدى قولداپ، وڭتۇستىك شينجياڭدا قۇرىلعى كوكونىس كاسىبىن دامىتۋدىڭ 3 جىلدىق ارەكەت جوسپارىن اتقارىپ، شينجياڭ ءىشىنىڭ كوكونىسپەن ءوزىن ـ ءوزى قامتاماسىز ەتۋ قۇاتىن جوعارىلاتۋ. اۋلا شارۋاشىلىعىنىڭ كومەسكى كۇشىن اشىپ، ءاربىر اۋلانىڭ جىلىنا 1000 يۋان كىرىس كىرگىزۋ نىسانىن جۇزەگە اسىرۋ.

اۋىل شارۋاشىلىعىنا عىلىم ـ تەحنيكالىق قىزمەت وتەۋدى تىڭعىلىقتى ورىستەتۋ جاعىندا مىنالاردى ورتاعا قويدى: اۋىل شارۋاشىلىعى عىلىم ـ تەحنيكالىق قىزمەتكەرلەرىن نەگىزگى ساتىعا قىزمەت وتەۋگە ۇيىمداستىرىپ، نەگىزگى ساتى اۋىل شارۋاشىلىعى تەحنيكتەرىنىڭ رولىن ساۋلەلەندىرىپ، اۋىل شارۋاشىلىعىنا قوعامدىق قىزمەت وتەۋگە، اۋىل شارۋاشىلىعىنا مىندەتتەمەلى قىزمەت وتەۋگە ۇيىمداستىرۋدى ورىستەتۋ.

اۋىل شارۋاشىلىعى نەگىزدىك قۇرىلىعى قۇرىلىستارىن كۇشەيتۋ جاعىندا مىنالاردى ورتاعا قويدى: 2020 ـ جىلعى اۋتونومىالى رايوننىڭ جوعارى ولشەمدى اتىز ـ ارىق قۇرىلىسىن اتقارۋ جوباسىن تيانشان تاندىرىپ، ىندەتتىڭ ىقپالىنا ۇشىراپ كوكتەمدە دەر كەزىندە جۇمىس باستاي الماعاندارىدىڭ نىسان اۋماعىن، ەگۋ قۇرىلىمىن رەتتەۋ ارقىلى كەشىككەن قۇرىلىس ۋاقىتىن تولتىراتۋ. اتىز ـ ارىق سۋ يگىلىگى قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، ءتۇيىندى سۋ يگىلىگى ينجەنەريالىق قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۋ.

اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ اپاتتان ساقتانۋ، اپات شىعىنىن ازايتۋ شارالارىن تيانشانداندىرۋ جاعىندا مىنالاردى ورتاعا قويدى: كليمات اپاتىن باقىلاۋدى، الدىن الا مالىمەت بەرۋدى كۇشەيتىپ، ەگىس دالىندارى مەن جەمىس ورمانىن دەرت ـ دەربەزدەن، زياندى جاندىكتەردەن ساقتاۋ ـ تىزگىندەۋدى مەتتى ۇستاپ، دەرت ـ دەربەزدەن ساقتانىپ، زياندى جاندىكتەردى جويىپ مول ءونىم الۋ ارەكەتىن اتقارىپ، تۇتاس رايونمىزدىڭ دەرت ـ دەربەز، زياندى جاندىكتەردىڭ زياندىاۋ مولشەرىن 5% دىشىندە مەڭگەرىپ، ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ ونىمدىلگىن 85%تەن اسىرۋ.

اۋتونومىالى رايون تاعى اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن ءوندىرۋ ـ ساتۋدى ۇشتاستىرۋدى كۇشەيتىپ، جەمىس ورمانى ونىمدەرىن بازاردى تيانىق ەتىپ ساتىپ الۋ ساياساتىن تيانشانداندىرىپ، وڭتۇستىك شينجياڭداعى كەدەي وڭىرلەردەگى جەمىس ورمانىن شوعىرلانعان ءوندىرۋ اۋماعىنان بازاردى تيانىق ەتىپ ساتىپ الۋعا قىزمەت وتەۋ تەكشەسىن قۇرۋدى، تۇتىنۋ ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدى جان ـ جاقتى كەڭەيتىپ، "1000 كاسىپورىن 1000 قىستاققا كومەكتەسۋ" دالمە ـ ءدال كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ارەكەتىن ۇزدىكسىز ورىستەتۋدى ايقىندادى.

ىندەتكە توتەپ بەرۋدەگى ءتۇرلى سۇيەمەلدەۋ ساياساتتارىن ويداعىداي تيانشانداندىرۋ ءۇشىن، اۋتونومىالى رايون مەنالاردى ورتاعا قويدى: قازىنا، فينانس جاعىنان قولداۋدى كۇشەيتىپ، قازىنا مەجە ەسەبى دىشىندەگى قارجى قوسۋدى اۋىل شارۋاشىلىعىنا، اۋىل ـ قىستاققا جالعاستى بەيىمدەۋ. كوكتەمگى ەگىس ءوندىرىس قۇرال ـ جابدىقتارى امانات ـ قارىز قارجى قاجەتتىن بار كۇشپەن قامتاماسىزداندىرىپ، بيىل اۋتونومىالى رايون اۋىل ـ قىستاق سەنىمدى قارىز كووپەراتيۋى بەرىككەن كووپەراتيۋىنىڭ اۋىل شارۋاشىلىعى امانات ـ قارىز قالدىق سوماسىن وتكەن جىلداعىدان 12 ميلليارد يۋاننىڭ ۇستىندە ارتتىرۋ. اۋىل شارۋاشىلىعىنا ساياتىن كاسىپورىندارىدىڭ جۇمىستى، ءوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋىن قولداۋ ساياساتىن تيانشانداندىرىپ، اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى ءتۇيىندى نىساندار قۇرىلىسىن تەزدەتىپ، نىساندارداڭ ءونىم مولشەرىنە جەتۋىن بەلسەندى ىلگەرىلەتىپ، ەرەكەك ءونىمىن كورسەتۋ.

"قامال ىشىندەگى قامالدى" الۋعا جۇمساق كۇش تە قاجەت

(باسى 1 ـ بەتتە)

مۇقتاردى مۇنان دا قۇاندىرعانى ءسۇتتى سىىر فەرماسى ەرلى ـ زايىپتى ەكەۋىنىڭ تۇرۋدىنا تەگىن تازا شاعىن اۋلا ازىرلەپ بەرىپ، تاماق جاساۋدان، جۇىنۋدان الاڭدامايتىن بولعانى، ءسۇتتى سىىر فەرماسى تاعى جۇمىسشى ـ قىزمەتشىلەردىڭ پەرزەنتتەرىن اكەلىپ بىرگە تۇرۋىنا، پەرزەنتتەرىن ماڭايداعى مەكتەپكە وقۋعا كىرگىزۋگە ۇادە بەردى. "جاقسى ىستەپ، 3 جىلدان كەيىن جاڭا ءۇي سالىپ، كەدەيلىكتەن ارىلۋىمەن بىرگە، بايىيمىن!"، كورىكەم بولاشاق جوننىندە ايالداعاندا مۇقتار شاتتىقتا شومدى.

مۇقتار تۇرعان سيەك قىستاعىنىڭ 60%تان استام جەرى سورتاڭ، ءىشىنارا قىستاق تۇرعندارىنىڭ كىرىسى سالىستىرمالى از. "كەدەيلىكتەن ارىلىپ بايۋدا يدەيادا بۇرىلىس جاساپ، باسقا سالاعا ويىسپ جۇمىستانۋ توتەنشە ماڭىزدى!"، سول سەبەپتى قىزمەت اتەرتى ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋدى ويداعىداي ىستەۋمەن بىرگە، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدى مەقتى يگەرىپ، حالقتىڭ جاعدايىن ۇعىسىپ، ەل اۋانىنا قۇلاق ءتۇرىپ، كىرىسى تومەن وتباسىلاردىڭ جاعدايىنا ءبىر ـ بىرلەپ تالداۋ جاساپ، ءسۇتتى سىىر فەرماسى سياقتى ماڭىنداعى كاسىپورىندارمەن دەر كەزىندە بايلانىس جاساپ، كىرىسى تومەن، قىينشىلعى بار بۇقارانى سىرتقا شعىپ جۇمىستانۋعا الدىمەن ورنالاستىرىپ، ءار وتباسىندا كەمىندە ءبىر ادامنىڭ باسقا سالاعا ويىسىپ جۇمىستانۋىنا شنايى كەپىلدىك ەتتى.

باستابىندا قىستاق تۇرعنىدارى ءالىپتىڭ ارتىن باقتى، قىزمەت اتەرتىنىڭ يدەيالىق قىزمەت ىستەۋى، مىسال كەلتىرۋى، كىرىس ەسەبىن جاساۋى ارقىلى قىستاقتاعى ءىشىنارا ارتىق ەڭبەككۇشتەر "سىرتقا شعۋدى" تاڭداپ، باسقا سالاعا ويىسپ جۇمىستاندى. سىرتقا شعىپ جۇمىس ىستەگەندەردىڭ كىرىسىنىڭ ارتىپ، تۇرمىسىنىڭ جاقسارعاندىعىن كورگەننەن كەيىن باسقالار دا شابىت الدى. بيىل قىستاقتان 150 ادام جۇمىس ىستەۋ ساپارىنا اتتانىپ، ايلىق ورتاشا كىرىسى 3000 يۋاننان استى.

"جانىنداعى ادامدارىدىڭ بايىعاندىعىن كورگەننەن كەيىن قىستاق تۇرعندارىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلىپ بايۋعا بولعان سەنىمى، كۇش ـ قۇاتى نىعايدى!"، ـ دەدى لي بو. قىزمەت اتەرتىنىڭ باستاۋىندا قىستاق تۇرعنىدارى كەدەيلىكتەن ارىلىپ بايۋدىڭ شكى قوزعاۋشى كۇشىن قاۋلاتىپ، كىرىستى ارتتىرىپ بايۋ جولىندا ءوز ونەرلەرىن ايگىلەدى. قىزمەت اتەرتىنىڭ بەدەلى دە ۇزدىكسىز ارتىپ، بۇقارانى كەدەيلىكتەن ارىلىپ بايۋعا باستايتىن "پاراۋوز" بولدى.

لي بو مىنانى ءبىلدىردى: "بيىل كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شەشۋشى شايقاسىنىڭ شەشۋشى جەڭىسىنە قول جەتكىزەتىن جىل. قىزمەت اتەرتى، ءسوز جوق، جەڭىسكە جەتۋ سەنىمىن نىعايتىپ، قىستاق تۇرعندارىنىڭ تىندىرىپ، ناتيجە شعارۋ دابىرالى بەينەسىن قالىپتاستىرۋعا ىنتىماقتاستىرىپ، باستاپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋ جولىندا 'بىردە ـ ءبىر ادامنىڭ قاتاردان قالماۋى' نىسانىاسىن شىن مانىندە جۇزەگە اسىرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە باتىل قول جەتكىزەدى!".

(باسى 1 ـ بەتتە)

سىرتقا شعىپ جۇمىستانعان وڭتۇستىك شينجياڭدىق جۇمىسكەرلەردىڭ باسىم كوبى تۇڭعىش رەت اۋىلىنان الىستاپ وتىرىپ، جاڭا ورىندىعى باسشىلاردىڭ، قىزمەتكەرلەردىڭ ءبىر اۋىز جىلى لەبىزى، تىڭعىلىقتى، كەمەلدى قىزمەت وتەۋى ولاردىڭ سول جەردە تۇراقتاپ قالۋىنا جىگەر سىيلاپ، ولاردىڭ كەدەيلىكتەن ارىلۋ سەنىمدەرىن بەكەمدەيدى.

"دۇنيەدە سۋدان اسقان جۇمساق نارسە جوق، ءبىراق سۋ بارلىق قاتتى نارسەلەردى جەڭە الادى"، جۇڭگودا ءجەلدەن "تامشى سۋ تاس تەسەر" دەگەن حيكايا بار. قازىر كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شەشۋشى شايقاستىڭ شەشۋشى جەڭىسىنە جەتۋ ماڭىزدى كەزەڭنە جەتتى، ەندى قالعاندارى "قامال ىشىندەگى قامالدار"، تىكەلەي ونىمدىلىك اكەلەتىن مەعىم شارالار ارينە اسا قاجەت، ايتىسەدە سونىمەن بىرگە، "جۇمساق ارقىلى قاتتى نارسەنى جەڭۋ" سىندى قاعيدانى دا تەرەڭ ءتۇسىنۋ، سوتسيالىستىك وزەكتى قۇن كوزقاراسىن، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ تاڭداۋلى ءداستۇرلى مادەنيەتىن اۋىر كەدەيلىكتى جويۋ شايقاسىندا جەڭىسكە جەتۋدىڭ ءتۇرلى شارالارىنا ءسىڭىرىپ، مەيىرگە، قامقورلىققا تولى ءاربىر جۇمساق كۇشتىڭ وڭ ەنەرگيا تاراتۋىنا، كەدەي بۇقارانىڭ شكى قوزعاۋشى كۇشىن قاۋلاتۋىنا مۇمكىندىك جاساپ، كەدەيلىكتەن ارىلتىپ بايۋدى، دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە جەتۋدى تەزدەتىپ، تاريح پەن حالقتىڭ سىنىنان وتە الاتىن كەدەيلىكتەن ارىلتۋ جەتىستىكتەرىن جاراتۋىمىز كەرەك.

(**"لەپتى لەبزگە" ماقالا جولداۋ حات ساندىعى:** xjrbplb@126.com)

مەكەن ـ جايىمىز: ءۇرىمجى قالاسى ياڭزىجياڭ جولى 1 ـ ءنومىرلى اۋلا، پوچتا ءنومىرى: 830051، فاكس: 5593305 ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان